

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av fyra byggnader på fastigheten Husarö 2:5, Österåkers kommun i Stockholms skärgård

Linderson, Hans

2013

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2013). *Dendrokronologisk analys av fyra byggnader på fastigheten Husarö 2:5, Österåkers kommun i Stockholms skärgård*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2013:32). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

10 September 2013

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2013:32

Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS FYRA BYGGNADER PÅ FASTIGHETEN
HUSARÖ 2:5, ÖSTERÅKERS KOMMUN I STOCKHOLMS SKÄRGÅRD****Uppdragsgivare:** Åhlund Byggnadsvård AB, Noravägen Hallingstorp, 610 74 Vagnhärad**Område:** Stockholmsskärgrård **Prov nr:** 93218-229 & 93249-260 **Antal prov/olika stockar:** 24/20**Dendrokronologiskt objekt:** Enligt uppdragsgivarens provtagningsbeskrivning**Resultat:**

Dendro Id	Prov nr T=tvättstuga Sa=Sjöbod A Sb=Sjöbod B V=vedbod v=varv 1=syll	Trädslag	Antal år; (antal radier annan än 1)	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår	Andra noteringar
93218	T vägg A hambd	Tall	20	W?	Ej datering		
93219	T vägg A v8	Tall	110	Sp 50, W	1867	V 1867/68	4 provbitar
93220	T vägg B v5	Tall	97	Sp (47), W	1835+1bit	E 1860	2 bitar Otydl brottgräns
93249	T vägg A v7	Tall	63	Sp 39 nära W	1862	1864 ± 4	
93250	T vägg A v8	Tall	56	Sp 7, ej W	1829	1869±10	
93251	T vägg A v8	Tall	70	Sp 21, W	1843	1868±6	1Provbit saknas av3
93252	T vägg B v5	Tall	93	Sp 46, W	1867	V 1867/68	2 bitar
93253	T vägg B v5	Tall	81	Sp 39,W	1867	V 1867/68	3 bitar
93221	Sa väggC hambd	Tall	86	Sp 48, W	(1872)	(E=1872)	7 provbitar
93222	Sa vägg C v11	Tall	99	Sp 61, W	1848	V1848/49	
93223	Sa vägg A v8	Tall	63+3	Sp 55+3 ej W	Ej datering		2 bitar
93224	Sb vägg A v9	Tall	66;2	Sp 47 ej W	(1829)	(1840 ± 10)	
93225	Sb vägg B v7	Gran	113	W	Ej datering		Provet i 6 bitar
93226	Sb vägg C v9	Gran	42;2	W	(1877)	(V 1877/78)	2 bitar
93254	Sb golvklova	Tall	57;2	Sp 47, W	1768	V1768/69	
93255	Sb väggA hambd	Tall	45	Sp 30 ej W	1752	1770 ± 10	
93256	Sb vägg B v7	Gran	103	W	Ej datering		4 bitar
93257	Sb vägg D v1syll	Tall	42	Sp 38 ej W	Ej datering		
93227	V hammarband	Tall	52	Sp 27 ej W	Ej datering		2 bitar
93228	V vägg D v7	Gran	55	W	Ej datering		
93229	V hammarband	Gran	50	Ej W	Ej datering		3 bitar
93258	V vägg A v7	Tall	66+ew	Sp 54, W	1852+ew	Juli 1853	
93259	V vägg A v8	Gran	22	B	Ej datering		2 bitar
93260	V vägg A v10	Tall	76;2	Sp 40, W	(1873)	(V 1873/74)	tillväxtstörningar

Uppgifter inom parentes är inte helt säkra uppgifter och behöver inte tas hänsyn till om andra uppgifter pekar åt annat håll.

Kommentarer till den dendrokronologiska dateringen

Tvättstugan, 93218-220 & 93249-253

Tre säsongsexakta dateringar för avverkningen framkommer **vinterhalvåret 1867/68**. De övriga proverna täcker denna tid med sina något större felmarginaler. Det är därför rimligt att anta att allt undersökt virke är avverkat denna vinter. Byggnaden bör vara uppförd 1868 eller möjligen något år senare.

Sjöbod A, 93221-223

Ett prov dateras med säkerhet, detta virke är avverkat **vinterhalvåret 1848/49**. Man kan möjligen invända mot att denna datering representera bodens byggnadstid eftersom det bara är ett prov och att provet är taget i de övre stockvarven.

Sjöbod B, 93224-226 & 93254-257

De två säkra dateringarna från denna byggnad är sannolikt avverkade samtidigt **vintern 1768/69**. Om detta representerar byggnadstiden så är detta den äldsta undersökta byggnaden i detta dateringsprojekt. Möjligen kan man invända att virket i byggnaden är sammansatt (heterogent). Indikationer (se tabell) tyder på att virke är återanvänt så att byggnaden i dess nuvarande utförande är yngre.

Vedbod 93227-229 & 93258-260

Ett prov får en säker datering, detta virke är sommar avverkat, **juli 1853**.

Beskrivning av tabellen ovan

"Dendroidentitetsnummer", är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

"Antal år", årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med "+n".

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen "ew" eller "lw" dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

"splint, vankant, bark" indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns).

"nära vankant" uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten ("ej sp") anges en så kallad "efterdatering" (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

"Datering av yttersta årsring i provet", är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges "ej datering". Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

"Beräknat fällningsår" här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginale som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger markeras provens beskaffenhet och andra noteringar.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.
Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.
Proverna kommer att ingå i RAÄ's arkiv och förvaltas av laboratoriet.
Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.
Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare
Lunds Universitet
Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se
Tel: 046-2227891 (mobil)